

252

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 31 lipca 1965 r.

w sprawie zasad gospodarki finansowej rolnych i leśnych gospodarstw pomocniczych wykonujących działalność dydaktyczną oraz naukowo-badawczą, prowadzonych na zasadach rozrachunku gospodarczego.

Na podstawie art. 51 pkt 1 ustawy z dnia 1 lipca 1958 r. o prawie budżetowym (Dz. U. z 1958 r. Nr 45, poz. 221 i z 1963 r. Nr 28, poz. 164) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Zarządzenie określa zasady gospodarki finansowej oraz zasady i tryb rozliczeń z budżetem centralnym rolnych i leśnych gospodarstw pomocniczych wykonujących działalność dydaktyczną oraz naukowo-badawczą, zwanych dalej „gospodarstwami”, prowadzonych według zasad rozrachunku gospodarczego przez szkoły wyższe i placówki Polskiej Akademii Nauk oraz przez instytuty naukowo-badawcze finansowane w formie jednostek budżetowych, z wyjątkiem instytutów podległych Ministrowi Rolnictwa.

2. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa:

- 1) o szkołach wyższych, należy przez to rozumieć również placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk oraz instytuty naukowo-badawcze,
- 2) o Ministrze (Ministerstwie) Szkolnictwa Wyższego, należy przez to rozumieć również Polską Akademię Nauk (Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk) oraz ministra (ministerstwo), któremu podlega instytut naukowo-badawczy,
- 3) o rektorze, należy przez to rozumieć również dyrektora placówki naukowej PAN oraz dyrektora instytutu naukowo-badawczego.

§ 2. 1. Gospodarstwo powołuje w drodze zarządzenia minister w porozumieniu z Ministrem Finansów.

2. Zarządzenie o utworzeniu gospodarstwa powinno zawierać:

- 1) nazwę szkoły wyższej, w której gospodarstwo się tworzy,
- 2) nazwę gospodarstwa,
- 3) przedmiot jego działalności,
- 4) określenie środków majątkowych przydzielonych gospodarstwu.

3. Minister, któremu podlega szkoła wyższa, zapewnia gospodarstwu środki niezbędne do wykonywania planowanych zadań.

4. Zarządzenie o utworzeniu gospodarstwa stanowi dla banku podstawę do otwarcia rachunku bankowego.

5. Likwidacja gospodarstwa następuje na podstawie zarządzenia ministra. Zarządzenie o likwidacji gospodarstwa stanowi dla właściwego banku podstawę do zamknięcia rachunku bankowego. Pozostałość środków pieniężnych na rachunku, po pokryciu zobowiązań gospodarstwa, przekazuje się na rachunek dochodów szkoły wyższej. W razie braku środków na pokrycie zobowiązań niedobór pokrywany jest w trybie obowiązujących przepisów prawa budżetowego.

6. Przekazanie gospodarstwu przydzielonych mu środków majątkowych, jak również przekazanie szkole wyższej środków majątkowych gospodarstwa ulegającego likwidacji następuje protokołarnie.

§ 3. 1. Gospodarka finansowa gospodarstwa prowadzona jest na podstawie zatwierdzonego przez szkołę wyższą jednostkowego planu finansowego, opracowanego na okres roku gospodarczego.

2. Rokiem gospodarczym w gospodarstwach rolnych jest okres obrachunkowy od 1 lipca do 30 czerwca, a w gospodarstwach leśnych od 1 października do 30 września.

3. Jednostkowe plany finansowe gospodarstw opracowywane są według zasad ustalonych przez ministra w porozumieniu z Ministerstwem Finansów.

4. Podstawą opracowania planów finansowych są dyrektywne wskaźniki oraz normy finansowe (§ 4 ust. 4 i 5).

§ 4. 1. Zbiorczy plan finansowy gospodarstw sporządza się według zasad i wzorów ustalonych przepisami o opracowaniu projektu budżetu centralnego (nota budżetowa).

2. W ramach dyrektywnych wskaźników oraz norm finansowych ustalonych wstępnie przez Ministra Finansów przed rozpoczęciem roku gospodarczego minister ustala wstępnie dyrektywne wskaźniki i normy zbiorczo dla gospodarstw prowadzonych przez poszczególne szkoły wyższe.

3. Wstępnie ustalone wskaźniki i normy finansowe (ust. 2) nabierają mocy ostatecznej, jeżeli nie zachodzi potrzeba wprowadzenia zmian w wyniku uchwalenia projektu budżetu Państwa przez Radę Ministrów lub uchwalenia budżetu Państwa przez Sejm.

4. Dyrektywnymi wskaźnikami działalności są

- 1) akumulacja z całokształtu działalności,
- 2) w gospodarstwach rolnych — udział procentowy wydatków (nakładów) w wartości wytworzonej produkcji towarowej, w gospodarstwach leśnych zaś — udział procentowy kosztów własnych w wartości wytworzonej produkcji towarowej,
- 3) wysokość dotacji na straty.

5. Normami finansowymi są:

- 1) procentowy wskaźnik wpłat z zysku do budżetu,
- 2) wskaźnik podziału amortyzacji na część pozostawioną do dyspozycji gospodarstwa oraz na wpłatę do budżetu.

§ 5. Gospodarstwa są uprawnione do korzystania z kredytu bankowego na warunkach obowiązujących państwowe przedsiębiorstwa rolne i leśne, z wyjątkiem kredytów na inwestycje.

§ 6. Gospodarstwa sprzedają produkty i świadczą usługi po obowiązujących cenach.

§ 7. 1. Kierownik gospodarstwa w granicach udzielonego mu przez rektora szkoły wyższej pełnomocnictwa składa oświadczenie w zakresie praw i obowiązków majątkowych, wynikających z działalności gospodarstwa.

2. Zakres uprawnień i obowiązków głównego księgowego gospodarstwa określają przepisy o uprawnieniach i obowiązkach głównych księgowych przedsiębiorstw państwowych.

3. Dokumenty obrotu pieniężnego, obrotu materiałami, towarami, jak również dokumenty o charakterze rozliczeniowym i kredytowym, podpisuje kierownik w granicach pełnomocnictwa oraz główny księgowy gospodarstwa lub osoby przez nich upoważnione.

Rozdział 2.

Fundusze gospodarstw.

§ 8. 1. Gospodarstwa tworzą i dysponują następującymi funduszami:

- 1) funduszem statutowym,
- 2) funduszem kapitalnych remontów,
- 3) funduszem badań naukowych.

2. Oprócz wymienionych w ust. 1 funduszy gospodarstwa rolne tworzą i dysponują funduszem premiowym, a gospodarstwa leśne funduszem nagród za osiągnięcia ekonomiczne załóg.

3. Gospodarstwa mogą tworzyć i dysponować innymi funduszami na podstawie odrębnych przepisów.

§ 9. Fundusz statutowy gospodarstwa powinien równać się wartości przydzielonych mu środków trwałych oraz środków obrotowych w granicach określonych w § 17 lub § 18.

§ 10. 1. Fundusz statutowy gospodarstwa ulega zwiększeniu o:

- 1) wartość przyjętych do eksploatacji zakończonych inwestycji,
- 2) wartość zakończonych remontów kapitalnych środków trwałych,
- 3) wartość nieodpłatnie przyjętych środków trwałych,
- 4) część zysku przeznaczoną na zwiększenie środków obrotowych (§ 20 ust. 1),
- 5) wysokość dotacji z budżetu przeznaczonej na wzrost środków obrotowych (§ 20 ust. 2).

2. Fundusz statutowy gospodarstwa ulega zmniejszeniu o:

- 1) kwoty okresowego umarzania wartości środków trwałych,
- 2) wartość nieodpłatnie (odpłatnie) przekazanych (likwidowanych) środków trwałych,
- 3) poniesioną stratę nie pokrytą dotacją na straty.

3. Poza wypadkami określonymi w ust. 1 i 2 fundusz statutowy gospodarstwa może ulegać zwiększeniu lub zmniejszeniu w razie przeszacowania środków trwałych i obrotowych, dokonanego na skutek urzędowej zmiany cen, oraz innych wypadkach określonych przepisami obowiązującymi w państwowych przedsiębiorstwach rolnych i leśnych.

§ 11. Jeżeli rzeczywisty stan własnych środków obrotowych gospodarstwa na początek roku gospodarczego przekracza wysokość ustaloną według zasad określonych w §§ 17 i 18, nadwyżka środków obrotowych podlega odprowadzeniu na dochód budżetu centralnego.

§ 12. 1. Fundusz kapitalnych remontów tworzy się:

- 1) z odpisów amortyzacyjnych pozostawionych do dyspozycji gospodarstwa, obliczanych według zasad i stawek określonych w odrębnych przepisach,
- 2) z dochodów ze sprzedaży i likwidacji środków trwałych, po potrąceniu kosztów sprzedaży lub likwidacji,
- 3) z innych wpływów określonych odrębnymi przepisami.

2. Odpisy amortyzacyjne (ust. 1 pkt 1) dokonywane są kwartalnie w wysokości $\frac{1}{4}$ planowanej na dany rok amortyzacji i przekazywane są w ciągu 15 dni po zakończeniu kwartału na bankowy rachunek funduszu kapitalnych remontów oraz do budżetu. Całkowite rozliczenie amortyzacji następuje na podstawie zatwierdzonego rocznego sprawozdania finansowego, w terminie 5 dni po jego zatwierdzeniu.

§ 13. 1. Fundusz kapitalnych remontów przeznaczają się na finansowanie kapitalnych remontów. Z funduszu tego mogą być również finansowane drobne inwestycje, które zgodnie z obowiązującymi przepisami realizowane są poza limitami planu inwestycyjnego.

2. Inwestycje gospodarstw, poza określonymi w ust. 1, finansowane są ze środków budżetowych szkoły wyższej.

§ 14. 1. Fundusz badań naukowych tworzy się z części zysku prawidłowego w wysokości określonej w § 22 lub w § 30 oraz w § 23.

2. Fundusz badań naukowych przeznaczają się na prowadzenie prac naukowo-badawczych i dydaktycznych w gospodarstwie na zasadach ustalonych przez ministra.

3. Odpisów na fundusz badań naukowych dokonuje się raz w roku na podstawie zatwierdzonego rocznego sprawozdania finansowego.

§ 15. Zasady tworzenia i wykorzystywania funduszu premiowego i funduszu nagród za osiągnięcia ekonomiczne załóg regulują odrębne przepisy.

Rozdział 3.

Środki obrotowe.

§ 16. 1. Środki obrotowe gospodarstw są finansowane funduszami własnymi, pasywnymi stałymi oraz kredytem bankowym.

2. Zasady kredytowania środków obrotowych ustalają odpowiednie przepisy dotyczące przedsiębiorstw rolnych i leśnych.

§ 17. Ustala się górną granicę wyposażenia gospodarstw rolnych w fundusze własne na poziomie 50% wartości inwentarza żywego oraz zasobów na początek roku gospodarczego, zmniejszonej o pasywa stałe.

§ 18. Gospodarstwa leśne powinny być wyposażone w fundusze własne w wysokości równej normatywowi środków obrotowych, zmniejszonemu o wartość pasywów stałych.

§ 19. 1. W zakresie planowania pasywów stałych gospodarstw rolnych stosuje się odpowiednio przepisy w sprawie planowania pasywów stałych w przedsiębiorstwach państwowych.

2. W zakresie normowania środków obrotowych oraz planowania pasywów stałych w gospodarstwach leśnych stosuje się przepisy obowiązujące państwowe przedsiębiorstwa leśne.

§ 20. 1. Wzrost i niedobór środków obrotowych w gospodarstwach finansuje się z odpisów z zysku.

2. Jeżeli odpis z zysku nie wystarcza na uzupełnienie środków obrotowych, brakująca kwota może być pokryta dotacją z budżetu.

Rozdział 4.

Podział zysku.

§ 21. 1. W celu ustalenia zysku prawidłowego zysk gospodarstwa podlega weryfikacji na zasadach obowiązujących państwowe przedsiębiorstwa rolne i leśne.

2. Za zysk prawidłowy w rozumieniu §§ 22 i 23 uważa się wynik wykazany w sprawozdaniu finansowym po odliczeniu zysków, o których mowa w § 25, skorygowany o zyski nieprawidłowe i niezależne od działalności gospodarstwa, zwane dalej zyskami „niezależnymi”.

3. W zakresie ustalania zysku niezależnego stosuje się przepisy obowiązujące państwowe przedsiębiorstwa rolne i leśne.

§ 22. Zysk prawidłowy gospodarstwa rolnego, po pokryciu odpisu na fundusz premiowy, dzieli się następująco:

- 1) co najmniej 40% na wpłatę do budżetu,
- 2) do 40% na finansowanie środków obrotowych,
- 3) do 20% na fundusz badań naukowych.

§ 23. Zysk prawidłowy gospodarstwa leśnego po pokryciu dodatkowego odpisu na fundusz nagród za osiągnięcia ekonomiczne załóg dzieli się następująco:

- 1) co najmniej 70% na wpłatę do budżetu,
- 2) do 25% na finansowanie środków obrotowych,
- 3) do 5% na fundusz badań naukowych.

§ 24. Zysk nienależny gospodarstw podlega przekazaniu w całości na dochód budżetu z zachowaniem przepisu § 28 ust. 2.

§ 25. Zyski powstałe przy wykonaniu pozaplanowych prac naukowo-badawczych, naukowo-usługowych i usługowych, o których mowa w § 3 ust. 2 B lit. b) uchwały nr 108 Rady Ministrów z dnia 16 marca 1963 r. w sprawie zasad współpracy pomiędzy szkołami wyższymi a jednostkami organizacyjnymi gospodarki uspołecznionej (Monitor Polski Nr 32, poz. 163) oraz w § 2 pkt 2 lit. b) uchwały nr 109 Rady Ministrów z dnia 16 marca 1963 r. w sprawie zasad współpracy pomiędzy placówkami naukowymi Polskiej Akademii Nauk a jednostkami organizacyjnymi gospodarki uspołecznionej (Monitor Polski Nr 32, poz. 164), podlegają podziałowi zgodnie z tymi przepisami.

Rozdział 5.

Rozliczenie z budżetem.

§ 26. 1. Gospodarstwa rozliczają się z budżetem za pośrednictwem szkoły wyższej z tytułu:

- 1) wpłat z zysku,
- 2) dotacji na pokrycie strat,
- 3) nadwyżek i niedoborów środków obrotowych,
- 4) wpłat amortyzacji,
- 5) dotacji na fundusz premiiowy oraz
- 6) wpłat z innych tytułów, określonych odrębnymi przepisami (podatek obrotowy, różnice budżetowe itd.).

2. Gospodarstwa dokonują ostatecznych rozliczeń z budżetem z tytułów określonych w ust. 1 pkt 1—5 na podstawie zatwierdzonego rocznego sprawozdania finansowego w terminie 5 dni po jego zatwierdzeniu.

§ 27. 1. Gospodarstwa dokonują zaliczkowo wpłat z zysku do budżetu za I, II i III kwartał roku gospodarczego w ciągu 5 dni po zakończeniu kwartału w wysokości 1/4 wpłaty planowanej na dany rok gospodarczy.

2. W szczególności uzasadnionych wypadkach wpłaty zaliczkowe, o których mowa w ust. 1, mogą być obniżone przez jednostkę nadrzędną na wniosek szkoły wyższej.

3. Należną ostateczną wpłatę z zysku do budżetu ustala się w wysokości wynikającej z zastosowania do zysku faktycznie osiągniętego procentu wpłaty wynikającego z zatwierdzonego planu finansowego.

§ 28. 1. Zyski nienależne podlegają odprowadzeniu do budżetu w terminie określonym w § 26 ust. 2.

2. Jeżeli zysk nienależny gospodarstwa rolnego jest wyższy od zysku wykazanego w sprawozdaniu finansowym, zmniejszonego o odpisy na fundusz premiiowy, przekazaniu podlega zysk nienależny — do wysokości zysku wynikającego ze sprawozdania, zmniejszonego o odpis na fundusz premiiowy. Gospodarstwo rolne, którego sprawozdanie finansowe wykazuje straty, nie rozlicza się z tytułu zysku nienależnego.

3. Zyski, o których mowa w § 25, podlegają odprowadzeniu na odpowiedni rachunek środków specjalnych szkoły wyższej raz w roku w terminie określonym w § 26 ust. 2.

§ 29. Gospodarstwo rolne planowo deficytowe otrzymuje zaliczkowo dotację w wysokości 60% planowanej rocznej kwoty strat, zatwierdzonej planem gospodarczo-finansowym, w terminie do końca lutego.

§ 30. 1. Gospodarstwo rolne planowo deficytowe, wykazujące w sprawozdaniu finansowym zmniejszenie planowanej straty, otrzymuje dotację na straty do wysokości wynikającej z zatwierdzonego planu finansowego. Kwota dotacji równa zmniejszeniu planowanej straty może być przeznaczona:

- 1) 20% na fundusz badań naukowych,
- 2) 80% na finansowanie niedoboru lub wzrostu środków obrotowych.

2. Jeżeli wyposażenie w fundusze własne gospodarstwa rolnego planowo deficytowego wykazującego poprawę wyniku (ust. 1) uzasadnia pozostawienie w gospodarstwie mniejszej części dotacji aniżeli określona w ust. 1 pkt 2, pozostała część dotacji podlega zwrotowi do budżetu jako nadwyżka środków obrotowych na początek roku.

3. Gospodarstwo rolne planowo deficytowe, wykazujące w sprawozdaniu finansowym zysk, otrzymuje i wykorzystuje dotację zgodnie z zasadami ustalonymi w ust. 1 i 2. Osiągnięty zysk, zmniejszony o zysk nienależny tych gospodarstw, podlega podziałowi zgodnie z § 22.

4. Jeżeli poprawa wyniku gospodarstwa planowo deficytowego została osiągnięta wskutek czynników, które powodują powstawanie zysków nienależnych, nadmiernie udzielona dotacja na straty podlega zwrotowi do budżetu.

§ 31. Przewidziane w budżecie dotacje na pokrycie niedoboru środków obrotowych gospodarstw (§ 20 ust. 2) przekazywane są na podstawie zatwierdzonych rocznych sprawozdań finansowych w terminie do dnia 25 grudnia.

§ 32. Jeżeli normy finansowe (§ 4 ust. 5) przewidują wpłatę części amortyzacji na dochód budżetu, rozliczenia z tego tytułu gospodarstwo przeprowadza w terminach określonych w § 12 ust. 2.

§ 33. Gospodarstwa rolne rentowne, w których zysk nie wystarcza na pełne pokrycie funduszu premiiowego, oraz gospodarstwa deficytowe otrzymują dotacje na ten cel z budżetu w terminie 5 dni od daty zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego.

§ 34. 1. Prace naukowo-badawcze wykonywane przez gospodarstwa są wstępnie finansowane ze środków obrotowych tych gospodarstw w granicach kredytów budżetowych posiadanych na ten cel przez szkołę wyższą. Poniesione wydatki, z wyjątkiem wydatków finansowanych z funduszu badań naukowych, refundowane są ze środków budżetowych szkoły wyższej w ustalonych przez nią terminach, co najmniej jednak dwa razy w roku: po raz pierwszy do dnia 31 grudnia i po raz drugi do końca roku gospodarczego.

2. Podstawą refundacji, o której mowa w ust. 1, są rozliczenia sporządzane przez gospodarstwa według wzorów ustalonych przez właściwego ministra.

Rozdział 6.

Księgowość, sprawozdawczość i kontrola rozliczeń z budżetem.

§ 35. 1. Gospodarstwa prowadzą księgowość według branżowego planu kont zatwierdzonego przez właściwego ministra — zgodnie z zarządzeniem Ministra Finansów z dnia 30 czerwca 1959 r. w sprawie planów kont dla jednostek gospodarki uspołecznionej (Monitor Polski Nr 66, poz. 341).

2. Dochody i wydatki związane z działalnością naukowo-badawczą i dydaktyczną, finansowane ze środków budżetowych szkoły wyższej, oraz dochody i wydatki związane z pracami pozaplanowymi, wykonywanymi na podstawie przepisów wymienionych w § 25, powinny być wyodrębnione w księgowości gospodarstw.

3. Gospodarstwa sporządzają sprawozdawczość rzeczową według instrukcji wydanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a sprawozdawczość finansową — według instrukcji wydanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w porozumieniu z Ministrem Finansów.

4. W zakresie rewizji finansowo-księgowej oraz badania i zatwierdzania sprawozdań finansowych gospodarstw stosuje się przepisy obowiązujące przedsiębiorstwa państwowe.

§ 36. 1. Gospodarstwa sporządzają rozliczenia z budżetem według wzoru ustalonego przez Ministerstwo Finansów.

2. W razie niedokonania wpłat określonych zarządzeniem bank finansujący dokona przekazu odpowiedniej kwoty na podstawie zlecenia wystawionego przez szkołę wyższą lub organ finansowy.

3. Gospodarstwa, które nie wnieść w terminach ustalonych zarządzeniem należnych wpłat przypadających na rzecz budżetu, przekazują na rachunek dochodów budżetowych właściwego organu finansowego odsetki za zwłokę w wysokości i na zasadach obliczania odsetek za zwłokę od zaległości budżetowych należnych od jednostek gospodarki społecznej.

§ 37. Organy finansowe sprawują nadzór nad przebiegiem rozliczeń gospodarstw z budżetem na podstawie zatwierdzonych planów gospodarczo-finansowych i sprawozdań finansowych tych gospodarstw.

§ 38. 1. Szkoła wyższa i właściwe ministerstwo sporządzają zbiorcze zestawienie rozliczeń z budżetem według wzoru ustalonego przez Ministerstwo Finansów. Zbiorcze rozliczenie należy przesyłać Ministerstwu Finansów w terminie do dnia 15 listopada w zakresie gospodarstw rolnych oraz w terminie do dnia 15 grudnia w zakresie gospodarstw leśnych. Rozliczenie sporządza się odrębnie dla gospodarstw rentownych i odrębnie dla gospodarstw deficytowych.

2. Opracowywane zgodnie z odrębnymi przepisami zbiorcze sprawozdanie opisowo-analityczne z działalności gospodarstw powinno być przesyłane Ministerstwu Finansów w terminie 3 miesięcy po zakończeniu roku gospodarczego.

Rozdział 7.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 39. W stosunku do gospodarstw rolnych i leśnych szkół wyższych traci moc zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministra Finansów z dnia 25 kwietnia 1952 r. w sprawie zasad organizacji i systemu finansowego gospodarstw pomocniczych, prowadzonych przez jednostki budżetowe według zasad rozrachunku gospodarczego (Monitor Polski Nr A-37, poz. 545), oraz inne przepisy w zakresie unormowanym niniejszym zarządzeniem.

§ 40. 1. Zarządzenie wchodzi w życie:

- 1) w stosunku do gospodarstw rolnych nie wymienionych w pkt 3 — z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1965 r.,
- 2) w stosunku do gospodarstw leśnych — z dniem 1 października 1965 r.,
- 3) w stosunku do gospodarstw rolnych działających przy placówkach Polskiej Akademii Nauk — z dniem 1 lipca 1966 r.

2. Rozliczenia z budżetem gospodarstw wymienionych w ust. 1 pkt 1 i 2 za rok gospodarczy 1964/65 oraz gospodarstw wymienionych w ust. 1 pkt 3 za rok gospodarczy 1965/66 przeprowadzone będą zgodnie z zasadami obowiązującymi przed wejściem w życie zarządzenia.

Minister Finansów: w z. J. Kole